

CONSTRUIR UN NOU CAMÍ CAP A LA REPÚBLICA DELS PAÏSOS CATALANS, EL SOCIALISME I EL FEMINISME

SETEMBRE 2019

twitter.com/Endavant_OSAN

t.me/Endavant_OSAN

instagram.com/Endavant_OSAN

endavant.org

ca-es.facebook.com/Endavant.OSAN/

expansio@endavant.org

Seu nacional

La Barraqueta

c.Tordera 30, baixos, 08012
Barcelona

ÍNDEX

Balanç del cicle polític passat	4
Quines eren les bases dels projectes de canvi polític i social	6
sorgits durant la crisi?.....	6
Per què van fracassar tots els intents de trencar	8
o reformar el règim del 78?.....	8
El paper de l'Esquerra Independentista durant aquest darrer cicle .	14
L'etapa política que ara s'obre	18
La renovació del règim i del bipartidisme.....	18
Potencialitats i límits de les mobilitzacions socials	19
per a una vida digna.....	19
Continuïtat de la recentralització	21
Un procés sobiranista curtcircuitat.....	22
La repressió i els seus efectes polítics	23
Els nous moviments emergents:	25
feminisme i lluita contra el canvi climàtic	25
Una estratègia nacional d'Unitat Popular	27
Construir un projecte polític des de la minoria i per la majoria.....	29
Tres vectors de lluita: sobirania, drets i autodeterminació	31
Construir un programa d'Unitat Popular	35
Quines són les funcions d'aquest programa d'Unitat Popular?	36
Organitzar la resistència	37
La insurrecció democràtica: un horitzó de ruptura amb l'estat.....	38

BALANÇ DEL CICLE POLÍTIC PASSAT

El règim del 78, i amb ell l'estat espanyol, han reassentat amb força el seu poder després d'una dècada de crisi política i social, que culminà l'octubre de 2017. Després d'una dècada en què l'expectativa d'un enfonament del règim polític nascut amb la constitució de 1978 era una possibilitat vista com a factible, **avui dia ja ningú no pronostica l'enfonament del règim a curt termini.**

Els diversos projectes polítics de canvi sorgits als Països Catalans i les mobilitzacions socials en creixement no han aconseguit cap dels objectius de canvi que havien plantejat. Tot i això, l'estat ha hagut de pagar un preu molt alt pel que fa a la pèrdua de consens que el legitimava. Si, fins fa 10 anys, els Països Catalans eren un dels territoris on la legitimació d'aquest estat per una majoria social estava més assentada, avui és el territori on l'estat està més deslegitimat. Hi ha amplis sectors socials que, en diferents graus, no creuen que l'estat espanyol sigui un estat democràtic, sinó un estat repressor; pensen que aquest estat és intrínsecament enemic dels nostres drets nacionals i que el capitalisme —o almenys la seva formulació actual— és un sistema que afecta negativament les condicions de vida de les classes populars.

Aquest desgast ha comportat per a l'estat que hagi hagut de prescindir de moltes de les formalitats democràtiques amb què s'havia vestit en les dècades anteriors i hagi hagut d'utilitzar a camp obert els seus mecanismes repressius.

Són aquestes estructures de poder de l'estat les que han vist reforçat el seu paper en detriment del de les estructures de representativitat política. **La repressió política per part de les forces policials i la judicatura no és cap element nou. El que és nou és com aquesta repressió s'ha anat estenent fins a amenaçar sectors que havien estat**

constituents del règim polític del 78, i com aquest paper central en la lluita contra els enemics de l'estat ha permès a aquestes estructures consolidar els seus privilegis o guanyar reivindicacions corporatives, com ara augmentos salarials o impunitat per a la perpetuació de sagues familiars en els diversos càrrecs.

D'altra banda, **el poder econòmic ha pogut demostrar com n'és d'impermeable a les demandes de la població i com té subordinat el sistema polític, fins al punt de convertir el principi de sobirania nacional en una ficció**. La banca i el gran capital han pogut superar la crisi sense veure tocat cap dels seus privilegis i sense veure's obligats, per indicació política, a pagar part del seu rescabament o de les mesures socials d'urgència. La reforma laboral ha restat intocable, i ni tan sols en un aspecte que va generar grans mobilitzacions, com el de l'habitatge no s'ha produït cap canvi que hagi afectat en una mínima mesura els interessos capitalistes.

Així mateix, el procés de recentralització s'ha mantingut inalterable. Ni la qüestió de l'autodeterminació de Catalunya, ni els governs del canvi al País Valencià i les Illes, ni el paper del PNV com a estabilitzador de l'estat no han pogut fer variar la tendència recentralitzadora contra les autonomies i les administracions locals.

L'estat que surt d'aquesta fase de la crisi és un estat que no ha hagut de cedir a cap demanda política de la mobilització social, però que ha pagat un preu molt alt de pèrdua de legitimació. Alhora, i en una tendència que no és única de l'estat espanyol, l'estat mostra, ara mateix, d'una forma més descarnada la seva naturalesa autoritària i s'ha armat de mecanismes per poder fer front repressivament a una major contestació social. Així mateix, d'una banda, el nacionalisme espanyol com a ideologia d'estat s'ha reforçat no només entre les classes dirigents, sinó també en determinats sectors de les classes populars. D'altra banda, malgrat l'important gruix social que als Països Catalans qüestiona la legitimitat de l'estat espanyol en diferents aspectes, la derrota política dels moviments de canvi ha suposat una pèrdua de confiança en les possibilitats d'un canvi polític a curt termini.

QUINES EREN LES BASES DELS PROJECTES DE CANVI POLÍTIC I SOCIAL SORGITS DURANT LA CRISI?

La crisi que esclatà el 2008 va provocar també una crisi en el sistema de partits i el règim polític. L'agudització del procés de recentralització i l'alineament del règim amb el poder econòmic i les directrius de la UE van provocar tot un seguit de canvis.

Els partits que havien tingut responsabilitats governamentals van caure en el descrèdit enmig de l'aflorament d'una corrupció generalitzada, fet que els va situar en una crisi interna important, però no letal.

Paral·lelament, alguns espais polítics preexistents (CDC, ERC, Compromís, MÉS, l'Esquerra Independentista i la CUP) i altres de nova aparició (Podemos, Procés Constituent i Comuns) van pretendre oferir un projecte polític als milions de persones que compartien la necessitat d'un canvi en profunditat i que alimentaven les grans mobilitzacions socials al carrer.

Podem parlar de forces de canvi als Països Catalans com un bloc comú? Si analitzem els objectius, els plantejaments, els interessos de classe i les agendes ocultes dels projectes polítics que s'han reclamat de canvi en la darrera dècada, veurem que no tenen gaire res en comú. Les diferències a tots nivells entre Podem, l'Esquerra Independentista, Compromís, Més, CDC o ERC són òbvies. Els objectius de cadascun d'aquests espais polítics eren molt diversos: provocar un canvi en els governs autonòmics del País Valencià i les Illes Balears per fer una transformació federal de l'estat, aconseguir la independència de Catalunya o bé fer un procés constituent en l'àmbit estatal. Aquests objectius suposaven, com a mínim, una reforma constitucional i, en la majoria de casos, una ruptura amb el règim polític o una ruptura del mateix estat.

Sí que tenen en comú, però, que totes aquestes forces aspiraven a capitalitzar tant com fos possible el bloc social que a partir de la crisi es

posiciona en diferents graus contra el sistema polític i econòmic. I ho pretenien fer oferint un projecte polític que pogués generar aquests canvis a curt termini. **Aquesta idea segons la qual era viable provocar un canvi en profunditat, en pocs mesos va esdevenir central en les estratègies d'aquests espais polítics.**

L'evolució política ha mostrat com en la majoria de casos el que hi havia era un intent de reconducció de la protesta social cap a formes i solucions reformistes. És a dir, canalitzar el descontentament en forma de resultats electorals per poder usar aquesta força per arrancar concessions i reformes a l'estat. Això, que era explícit en el cas del sobiranisme progressista al País Valencià i les Illes Balears, era també implícit en, com a mínim, una part important del sobiranisme governamental al Principat, i va acabar essent també l'estratègia explícita de Podem quan van adonar-se que no tenien la força electoral suficient per forçar un procés constituent.

Els projectes polítics de canvi no només han reproduït la fragmentació política existent als Països Catalans, sinó que fins i tot l'han accentuada. Cal constatar una divergència estratègica entre el sobiranisme principatí i el sobiranisme valencià i balear. Mentre que el primer ha apostat per una independència de les quatre províncies i ha renunciat a l'àmbit nacional complet en considerar-lo un llast per a l'aspiració immediata d'independència, els segons han apostat per substituir l'autonomisme català com a força de frontissa a Madrid i renunciar a cap via autodeterminista en considerar que aquesta via era un llast per al creixement electoral.

Aquesta dinàmica, d'una banda ha provocat un reforçament de les posicions regionalistes i ha posat serioses dificultats als projectes de construcció nacional dels Països Catalans. D'altra banda, la supeditació de Podem i els seus aliats a la direcció política de Madrid, així com la seva inhibició davant la qüestió nacional, també han afermat aquesta fragmentació. El paper de l'Esquerra Independentista l'analitzarem més endavant.

PER QUÈ VAN FRACASSAR TOTS ELS INTENTS DE TRENCAR O REFORMAR EL RÈGIM DEL 78?

Cap dels projectes de canvi no ha estat capaç ni de provocar l'ensorrament del règim ni d'arrancar-li reformes polítiques o econòmiques. Ens cal desgranar totes les contradiccions que contenien els plantejaments estratègics dels projectes de canvi polític, al marge de la sinceritat o del grau de propaganda d'aquests plantejaments. A l'hora de bastir una nova estratègia és important poder rebatre tots els artificis teòrics que justificaven les apostes polítiques fracassades i que la realitat ha falsat.

Un error de base va ser no valorar correctament la fortalesa de l'estat i del règim polític i, en conseqüència, no adequar l'estratègia a una correcta valoració de forces.

Per a l'estratègia legalista de l'independentisme, l'estat espanyol es trobava en una extrema debilitat que permetria repetir un esquema similar al de la dissolució de la URSS, encara més quan una part significativa de la comunitat europea no podria fer sinó donar suport a la demanda democràtica de l'autodeterminació.

En els primers plantejaments de Podemos o dels comuns hi havia la idea de repetir l'abril de 1931. El règim polític podria ser enderrocat per un tsunami electoral i la resta de poders de l'estat no tindrien capacitat o voluntat d'intervenir contra un canvi democràtic. A partir d'aquí, a través d'un procés constituent es reconfiguraria l'estructura de poder de l'estat des d'un punt de vista més favorable als interessos populars i de les nacions sense estat.

Els sectors que de tot plegat n'esperaven treure reformes polítiques se situaven en una conjuntura anàloga a la de 1978. És a dir, un estat debilitat que per recuperar l'estabilitat hauria de pactar un seguit de reformes amb l'oposició.

Totes aquestes premisses es demostraren errònies. **L'estat espanyol no és un estat fallit ni un estat en descomposició, sinó un estat plenament inserit en el context occidental i les seves aliances. Un estat estructuralment sòlid i conjunturalment en crisi.** Aquesta fortalesa li permetia sobreviure a la crisi política, mentre que la debilitat provocada per aquesta crisi l'incentivava a no fer cap cessió.

L'estat espanyol de 2015 no era l'Espanya de 1931, ni la de 1978, ni la Unió Soviètica de 1989.

L'analogia amb la situació de descomposició de la URSS era tan irreal que només s'entén com a cobertura per justificar un muntatge ideològic (el de la independència «de la llei a la llei») que amagava la recerca d'una negociació amb l'estat.

La comparació amb 1931, malgrat tenir l'atractiu d'oferir una via ràpida i «indolora» de canvi polític, també tenia peus de fang. Mentre en aquell període històric tots els estats d'Europa, excepte Gran Bretanya i França, van veure enfonsar-se els seus règims polítics, en cap estat europeu no hi ha hagut cap canvi de règim polític derivat de la crisi capitalista actual.

Tampoc no era comparable la situació d'aquesta darrera dècada amb la de 1978. El marge de cessió que tenia l'estat sense haver de tocar els seus principis bàsics era molt major, i els incentius —la seva supervivència davant l'amenaça real d'una ruptura com la produïda a Portugal pocs anys abans—, també. D'altra banda, la conjuntura internacional també era diferent. La reforma, el 1978, era forçada també des de la comunitat internacional. Per contra, en el context de crisi de la UE de 2012-2015, l'opció dels estats europeus era la d'evitar cap tipus de canvi que desencadenés situacions no controlables.

Un altre error va ser fiar-ho tot a la via electoral com una via que, per si sola i a través d'uns resultats electorals, desencadenaria automàticament canvis en profunditat.

Segons els plantejaments dominants, els canvis, fins i tot una hipotètica ruptura, vindrien exclusivament a través de reformes i dins l'ordenament jurídic. És a dir, a partir de guanyar unes eleccions i canviar les lleis. **Seguint aquestes lògiques, les mobilitzacions i les organitzacions socials s'havien de concebre en exclusiva com a generadors de suport electoral i des d'una posició d'acompanyament al govern.** L'actuació de les organitzacions de masses de l'independentisme al Principat en són l'exemple més reeixit.

La idea d'un contrapoder o d'una institucionalitat alternativa eren sobrereres en aquest plantejament. Quaranta anys de cultura progressista ciutadanista desacreditant qualsevol forma revolucionària d'accés al poder i venent el sistema electoral i representatiu com un sistema que traduïa automàticament la voluntat popular en canvis polítics, no posava fàcil fer cap plantejament rupturista i aplanava el camí a les estratègies «màgiques».

A més, plantejar la construcció de contrapoder xocava de ple amb la idea que el canvi es produiria imminentment. Quin sentit tenia iniciar les tasques de construcció d'estructures de contrapoder, un camí llarg i incert, si al cap de pocs mesos es guanyarien les eleccions i s'encetaria un procés constituent/una nova república independent?

A aquest plantejament s'hi sumà el fet que els resultats electorals no van ser tan contundents com s'anunciaven.

Les diverses eleccions de 2015 van ser un èxit electoral per a les forces polítiques «del canvi» arreu dels Països Catalans. Aquestes van accedir, en solitari o en coalició amb el PSOE, a la totalitat d'institucions autonòmiques i als principals ajuntaments del país.

Ara bé, les mateixes eleccions van ser un fracàs pel que fa a les possibilitats de tombar el règim del 78 per la via electoral. La necessitat de coalitzar-se amb el PSOE en l'àmbit municipal (Barcelona, València, Palma...) o als governs del País Valencià i les Illes donava de nou ales al PSOE per reconduir aquest capital polític cap al clàssic front antiPP. Era una operació que hauria d'esperar dos anys en l'àmbit estatal,

però que ja es veia com a inevitable amb els resultats de les eleccions espanyoles de desembre de 2015, que enterraven les expectatives de Podemos d'esdevenir la primera força política estatal.

La victòria i la majoria absoluta independentista a les eleccions al parlament de Catalunya tampoc no van tenir l'efecte polític pronosticat, en no arribar al 50% dels vots que permetia intentar fer valdre aquells comicis com un referèndum. Aquest fet, i la insistència de CDC de conservar la presidència a qualsevol preu, van facilitar que per primera vegada es qüestionés l'estratègia que el sobiranisme governamental estava seguint i que s'introduís **l'únic element veritablement rupturista de tot el cicle: el referèndum unilateral d'autodeterminació.**

Cal tenir molt present el paper que el nacionalisme espanyol, molt arrelat en una part significativa de la societat i també de les classes populars, va jugar a l'hora de fer de dic de contenció electoral que va salvar les forces polítiques del règim del 78 d'un esfondrament similar al viscut a la Itàlia de 1991.

Una altra qüestió que explica part del fracàs d'aquests projectes de canvi era la manca d'uns objectius i programa polític explícits o bé d'una estratègia contrastable.

Una part important dels projectes de canvi no tenien al seu darrere un programa polític ni una estratègia clara. La laxitud o inconcreció en els plantejaments polítics, justificada moltes vegades com una estratègia per aglutinar suports, era indicativa que el corrent de fons no era lluitar per un objectiu concret, sinó estar a l'expectativa del que es podria obtenir enmig de la crisi. Això deixava una autopista per reconvertir els discursos rupturistes en discursos de reforma sense gaires dificultats.

Qui sí que tenia un objectiu clar i una estratègia per assolir-los era l'independentisme al Principat. La idea d'una república independent era d'una concreció suficient per evitar maniobres de devaluació. En canvi, l'estratègia, basada en una transició de 18 mesos i les estructures d'estat, era un castell de cartes construït a l'aire, un artefacte de propaganda destinat a activar i retenir electoralment la creixent base

social independentista. Però la inconsistència de l'estratègia de transició nacional ja deixava entreveure també allò que els fets han acabat confirmant: **l'objectiu darrer que perseguia una part dels dirigents del sobiranisme governamental era poder encetar una negociació amb l'estat.**

Perquè allò que va resultar ser l'únic acte rupturista de tot el cicle polític, i que va suposar un exercici d'autoorganització i desobediència fabulós, el referèndum de l'1 d'octubre, era un cos estrany dins el corpus teòric de la transició nacional. Un element no sorgit del nucli dirigent del sobiranisme governamental, sinó dels sectors més crítics amb el *processisme*.

Hi ha una darrera premissa que la realitat va invalidar: la idea que, quan aquests plantejaments i estratègies fracassessin i és posés de relleu que els objectius de moltes d'aquestes forces eren obrir la negociació amb l'estat i pactar reformes, la base social que els donava suport es radicalitzaria i seria l'hora d'una alternativa veritablement rupturista.

EL NACIONALISME ESPANYOL COM A AGLUTINADOR SOCIAL A FAVOR DE L'ESTAT

En el conflicte nacional que viuen els Països Catalans no hi ha només una població conscient i organitzada contra un estat opressor, sinó que també hi ha una part important de la població que en les actuals circumstàncies legitima aquest estat opressor.

El nacionalisme espanyol és la columna vertebral ideològica de l'estat. Les seves bases ideològiques se sintetitzen bàsicament en una defensa tancada de la unitat d'Espanya i en la identificació dels enemics de l'ordre social existent, capitalista i patriarcal, com a enemics de la pàtria i de la seva unitat.

L'estat espanyol és un estat que arrossega des de fa més d'un segle profundes contradiccions tant pel que fa a la lluita de classes com pel

que fa a la construcció de la seva identitat nacional i la destrucció de les altres identitats nacionals. El nacionalisme espanyol és l'argamassa que solidifica el suport d'una part de la població cap a aquest estat i el protegeix quan aquestes contradiccions esclaten en forma de crisis profundes.

La dinàmica interna del nacionalisme espanyol s'ha basat en dos pols que exercien papers complementaris: un pol més moderat, partidari de desactivar les reivindicacions nacionals i socials a través de la integració i de certes concessions polítiques que no posessin en risc els principis de l'estat, **i un pol més ortodox**, partidari de derrotar aquestes reivindicacions a través de l'ús discrecional de l'estratègia de l'enemic interior. Si bé podem identificar una major presència dels primers en el si del PSOE, especialment als Països Catalans, on aquest partit es conformà també a partir de corrents fortament autonomistes o nacionalistes, aquesta dinàmica no reproduceix exactament la divisòria de partits.

En el moment en què els esdeveniments polítics de la darrera dècada han acabat qüestionant tant la unitat d'Espanya com l'ordre social existent, el nacionalisme espanyol ha activat els seus mecanismes per poder resistir i guanyar la batalla sense haver de fer ni una sola concessió de reforma de l'estat.

D'una banda, ha aconseguit fidelitzar un gruix important de l'electorat de les opcions de dreta nacionalista espanyola, malgrat el marasme de descrèdit i corrupció en què estava immers el PP. De fet, la resistència electoral del nacionalisme espanyol dur —especialment la del PP, en unes circumstàncies de descomposició interna acusada— ha evitat un esfondrament del sistema de partits similar al que visqué Itàlia a principi dels 90.

En segon lloc, **el nacionalisme espanyol ha aconseguit subordinar part de les forces polítiques partidàries d'un canvi a partir de la dinàmica del mal menor**. Així, l'amenaça d'un retorn al poder de l'espanyolisme dur propugnat pel PP, Ciutadans i VOX ha servit al PSOE per aconseguir rebaixar algunes de les pretensions programàtiques dels

seus socis de govern al País Valencià o a les Illes, o bé per aconseguir, a canvi de res concret, els vots de totes aquestes forces polítiques, del PDECAT a Podemos, en la moció de censura.

En el cas de Catalunya, a més, la batalla per l'autodeterminació ha produït un fenomen singular: l'augment important del suport electoral de la dreta espanyolista entre sectors abstencionistes o d'antics votants d'esquerres en el context del procés d'autodeterminació.

La versió dura del nacionalisme espanyol al Principat està encarnada orgànicament per sectors que no hauríem de dubtar a titllar de forces d'ocupació: membres dels cossos repressius o militars, alts funcionaris estatals i executius de les empreses de l'Ibex 35. Tot i això, en els darrers anys de procés d'autodeterminació, aquest aparell polític ha aconseguit connectar electoralment amb sectors significatius de les classes populars. La ideologia espanyolista i conservadora segregada per l'estat sempre ha tingut influència en sectors de les classes populars, però el procés d'autodeterminació ha agregat nous suports socials a aquest espai.

El motiu principal de l'auge electoral de Ciutadans entre alguns sectors de les classes populars és sobretot el del rebuig a la idea d'independència. En aquest rebuig a la independència hi trobem, barrejat en graus diferents, un fort sentiment identitari espanyolista, la por davant la incertesa i la protesta contra una classe dirigent local i el seu model d'identitat nacional. Així mateix, **hi ha una correlació entre el retrocés o destrucció del teixit associatiu popular i l'augment de vot a Ciutadans.**

EL PAPER DE L'ESQUERRA INDEPENDENTISTA DURANT AQUEST DARRER CICLE

Malgrat plantejar un projecte polític per al conjunt dels Països Catalans, el paper de l'Esquerra Independentista s'ha focalitzat enormement en el procés sobiranista al Principat. Mentre al País Valencià i

a les Illes Balears ens centràvem a continuar construint moviment, discurs alternatiu i dinamització de moviments socials —no sense dificultats ni debilitats—, al Principat l'acció política es bolcava al camp institucional, on els resultats electorals van provocar un creixement espectacular de la CUP que no va ser correspost amb un creixement similar de la capacitat de mobilització i d'acció política fora de les institucions.

La CUP, i de retruc el moviment, es va veure tensada entre dues dinàmiques polítiques: el seguidisme a la dinàmica i als plantejaments polítics del sobiranisme governamental, i els plantejaments clàssics de l'Esquerra Independentista (Països Catalans, unitat popular...), que trobaven una enorme dificultat per conjugar-se amb la idea d'una ruptura immediata. Aquesta és una dialèctica que no hem tingut capacitat de resoldre de forma eficaç per provocar un salt qualitatiu important.

Ahora, l'accés al poder del sobiranisme progressista a les Illes i al País Valencià va reduir les capacitats d'acció política del nostre moviment i, juntament amb l'anorreament del marc nacional que va fer l'independentisme al Principat, ha tret a rel·luir les nostres debilitats organitzatives.

L'Esquerra Independentista ha tingut un creixement organitzatiu i polític molt important en aquests darrers deu anys. Però el fet que la presa de consciència de milions de persones en aspectes que formaven part del nostre programa històric, com la independència, la ruptura, la crítica al capitalisme i el feminisme, hagi estat capitalitzada majoritàriament per altres organitzacions ha generat una certa frustració.

Si repassem tots els fets polítics dels darrers anys, segur que podem trobar en cadascun d'ells errades i aspectes en què l'acció de l'Esquerra Independentista hauria pogut ser més incisiva.

Però la resta de forces «del canvi», a banda d'afermar el seu poder com a organització, què n'han tret, de reconduir la protesta social cap a vies reformistes? Res. Cap reforma, cap negociació, cap agudització de la crisi de l'estat. I, tot això, per acabar esdevenint comparsa del nou

bipartidisme que el règim ha assentat.

Ens havíem d'haver sumat a les estratègies «màgiques»? Havíem d'haver venut mitges veritats a canvi de més poder polític i més vots? N'hauríem tret res, de substituir qualsevol de les altres forces polítiques per acabar actuant com elles? Pensem que no.

El paper de l'Esquerra Independentista era el d'aguditzar la crisi de l'estat i desbordar els intents de reconduir la indignació social cap a un pacte o reforma. Era el d'intentar reconstruir un projecte de construcció nacional enmig de la fragmentació. Era el d'intentar organitzar la indignació en organitzacions de classe. No ens n'hem sortit del tot, malgrat que, sense la nostra acció política, estem convençuts que l'escenari seria molt pitjor. Hem estat decisius per portar l'estat a haver de mostrar la seva cara més autoritària i, en conseqüència, accelerar la presa de consciència de molta gent. Hem estat impulsors d'autoorganització a barris i viles que ha sobreviscut al cicle polític, que ha servit d'escola política a milers de persones i que servirà com a experiència per afrontar la nova etapa que s'obre. Perquè en aquesta nova etapa ho hem de fer més intensament i millor.

L'ETAPA POLÍTICA QUE ARA S'OBRE

LA RENOVACIÓ DEL RÈGIM I DEL BIPARTIDISME

El procés de reassentament de l'estat no podia completar-se sense la recomposició de la baula més afectada per la crisi: el sistema de partits que sustenta el règim i a través dels quals aquest règim cerca legitimar-se.

Després de la derrota de l'independentisme la tardor de 2017, que comportà també un alt cost polític per a l'estat i especialment per a la monarquia, i després de l'agudització del procés de descomposició del PP, diferents sectors polítics i econòmics van moure fitxa amb la intenció de reconstruir el sistema de partits. La jugada consistia a rearmar un bipartidisme, ara en forma de fronts, que desactivés les opcions de canvi i regenerés les velles forces polítiques del règim. D'una banda, amb el retorn del PSOE al poder i la subordinació a aquest de tots els partits que s'havien oposat al règim; de l'altra, la regeneració d'una dreta que permetés desplaçar el centre de gravetat de l'agenda política cap a posicions més en consonància amb el programa històric del nacionalisme espanyol.

La moció de censura que portà el PSOE al poder fou el primer moviment. **Va ser una moció que comptà amb la incompreensible ajuda de partits que mesos abans havien estat víctimes de la repressió o que feia anys que anunciaven la necessitat de destituir el règim del 78.**

Retornar el PSOE a la centralitat política suposava enterrar cap opció real no ja de ruptura, sinó també de reforma en profunditat. Tot i que, des de 1995, l'accés al poder del PSOE implica obtenir el suport dels partits que se situen als marges del règim, els termes de pacte sempre s'han mantingut dins els límits constitucionals. Qualsevol velleïtat reformadora no ha passat del terreny declaratori. Mentre el PSOE ha

obtingut governabilitat, els intents d'introduir reformes substancials per part dels seus aliats han acabat fracassant. Aquest esquema de subordinació ha estat, a més, alimentat per la necessitat d'apuntalar el PSOE al poder a cap preu com a mal menor davant del PP, i ara també davant del trinomi PP-Cs-Vox.

La segona jugada suposava reconfigurar l'espai de la dreta amb l'aparició a escala estatal de nous actors. Aquesta operació, que ja havia començat el 2015 amb Ciutadans, es completava ara amb l'aparició de VOX.

El sorgiment de VOX és causat per la crisi interna del PP, que provoca que el sector més obertament postfranquista advoqui per fer via pròpia seguint l'exemple d'altres moviments europeus com l'RN de Le Pen o la Lliga de Salvini.

VOX ara mateix representa essencialment aquells sectors d'ultradreta que abans votaven el PP. De moment no ha estat capaç de penetrar substancialment al si de la classe treballadora.

A diferència d'altres sectors d'ultradreta europeus, **VOX juga també un paper instrumental a favor del reassentament de l'estat.** No es configura com un partit que sorgeix per impugnar el règim, sinó com una nova línia de defensa d'aquest règim. És un element nou que ajuda a dretanitzar l'agenda política i situar-la en qüestions de seguretat per damunt de qüestions socials, que afegeix un nou argument a l'immobilisme de l'estat en matèria autonòmica i que serveix de coartada a determinades forces polítiques per virar cap a una aliança amb el PSOE i abandonar qualsevol perspectiva de ruptura amb el règim.

POTENCIALITATS I LÍMITS DE LES MOBILITZACIONS SOCIALS PER A UNA VIDA DIGNA

La moció de censura del PSOE va coincidir cronològicament amb una

certa estabilitat econòmica. **Allò que per a la propaganda oficial era la superació de la crisi, en realitat era la normalització dels efectes de la crisi sobre les classes populars.** És a dir, la interiorització que l'estat normal de les coses eren salaris baixos, costos de vida alts i incertesa laboral i vital. Un augment dels beneficis empresarials partint d'aquest empitjorament de les condicions de vida servia per argumentar la «recuperació» i, de pas, per invertir els seus derivats fiscals en algunes mesures socials.

La política social del PSOE, però, no ha tocat ni un mil·límetre els privilegis i els beneficis de les classes dominants. S'ha basat simplement en la inversió en política social d'un lleu augment de la recaptació fiscal. És per això que, si bé s'ha augmentat el permís de paternitat, no s'ha tocat la reforma laboral ni s'ha intervingut efectivament sobre l'especulació immobiliària en el mercat de lloguer. En el cas de l'augment del salari mínim, si bé afectava els interessos d'una part de la patronal, era alhora una mesura que buscava sobretot un augment dels beneficis empresarials a través del consum que comportés un augment de la recaptació fiscal via impostos indirectes, és a dir, pagats per la classe treballadora.

Aquesta política social no ha afectat problemàtiques estructurals en la vida de les classes treballadores. Això ha fet que aquests darrers anys hi hagi hagut importants mobilitzacions sectorials, tant en l'àmbit laboral com en el de lluita pel dret a l'habitatge, però que aquestes mobilitzacions, a diferència del que passà anys enrere amb la lluita per l'habitatge o contra la pobresa energètica, no es globalitzin.

Hi ha una menor difusió d'aquestes lluites sectorials, fet que implica una menor solidaritat efectiva i una menor capacitat de condicionar la política institucional. Això és causat pel fet que, a diferència de 2012, s'ha mitigat la sensació que qualsevol persona de les classes populars es podria trobar abocada a una situació d'atur de llarga durada o a un desnonament, fet que generava una onada de solidaritat important que obligà els governs a aplicar-se a fons per preservar els privilegis del poder econòmic. Ara, aquestes lluites tenen més dificultats per sortir dels cercles d'afectats i mobilitzats, i el seu impacte polític i la seva

capacitat de contagi són menors.

Amb tot, sí que observem com l'augment de consciència crítica en aquests anys de crisi és perdurable. Un exemple d'això el trobem en la dificultat major de l'estat i la patronal per criminalitzar els moviments vaguístics.

Aquesta bretxa de percepció al si de les classes populars entre qui ha estabilitzat la seva situació vital i qui està absolutament precaritzat és un dels principals riscos per on es poden escolar discursos d'extrema dreta destinats a destruir la solidaritat de classe.

El desplaçament del discurs periodístic i de l'agenda política cap a qüestions de seguretat, entre les quals hi inclouen la immigració i, de retruc, el qüestionament de les ajudes socials, és un dels principals instruments del poder per desarticular la solidaritat de classe i, de retruc, la formulació d'un programa reivindicatiu que posi en dificultat els gestors governamentals.

CONTINUÏTAT DE LA RECENTRALITZACIÓ

En l'àmbit territorial, i malgrat que practiqui una retòrica molt més amable que la del PP, **el PSOE no té intenció d'obrir el debat autonòmic fins que no tingui garantit el fet que aquest es limitarà als actuals marcs estatutaris.** En global, és previsible una continuïtat de la recentralització perquè així ho marca la dinàmica del nacionalisme espanyol i la derrota de qualsevol plantejament alternatiu i perquè aquesta recentralització és necessària per al procés de reducció de les potes socials de l'estat i d'una política econòmica al dictat de la UE.

Les sucursals del PSOE als Països Catalans tenen ben apresada la lliçó amarga del maragallisme que dugué a la crisi del PSC. La no reformabilitat de l'estat quedà acreditada amb el cop de porta a la proposta federalitzadora de Maragall. Per això les actuals propostes polítiques

del PSPV i del PSIB beuen més del model pujolista de reclamar aspectes materials concrets que no pas del model maragallà de voler modificar la concepció de sobirania centralitzada inherent al projecte nacional espanyol.

Paral·lelament, tota la dreta nacionalista espanyola planteja un projecte d'enduriment dels postulats del nacionalisme espanyol i d'estrenyiment del marc constitucional. Aquests plantejaments durs en matèria territorial són instrumentals a l'estratègia del PSOE de no traspassar cap límit estatutari en una negociació que de moment no té data.

Aquesta dinàmica i els resultats electorals han convertit Compromís i Més en uns partits totalment subordinats al PSOE en matèria de pactes. En l'actual situació de recentralització, aquests pactes no permeten al PSOE arrancar cap concessió significativa i, alhora, no permeten negar el suport al PSOE davant l'amenaça de retorn del PP i els seus adlèters al govern. **L'únic rol que poden jugar Compromís i Més és el de garantir que es compleixi el programa del PSOE.**

Així s'apaivaguen les perspectives de canvi a través d'una victòria electoral que porti Compromís o Més a la presidència autonòmica, i el marc de la hipotètica futura negociació esdevé cada vegada més favorable als interessos del nacionalisme espanyol. Només cal prendre com a exemple la legislació en matèria lingüística o en matèria d'afectació als interessos turístics a les diferents autonomies per veure com actua aquest procés.

UN PROCÉS SOBIRANISTA CURTCIRCUITAT

El plantejament de «govern efectiu» al Principat ha estat un fracàs clamorós i evident. Els seus pressupòsits eren els de continuar el fil de lluita de l'1 d'octubre tot recuperant els ressorts de poder autonòmic també per a aquesta finalitat. A la pràctica **s'ha demostrat que l'única opció de continuar el fil de lluita de l'1 d'octubre és la d'entrar en**

una resistència oberta contra l'estat. L'estratègia de «govern efectiu» simplement ha permès reasentar dues estructures de partit al govern autonòmic que tenen com a marc d'acció un terreny de joc encara més acotat que abans del 155. **El «govern efectiu» és el govern amb menys autonomia de tots els governs autonòmics de Catalunya des de 1931.**

L'estratègia d'ERC i del món postconvergent, malgrat els conflictes derivats de la lluita per l'hegemonia, apunten en la mateixa direcció: conservar les posicions institucionals per a aprofitar una possible oportunitat de negociació amb l'estat que es pugui plantejar a mitjà termini. Eixamplar la base o restituir el govern legítim, i tots els debats adjacents sobre majories, referèndums pactats o implementacions de la república, no són estratègies per exercir l'autodeterminació a curt termini, sinó per guanyar l'hegemonia política dins el camp sobiranista. Cap d'aquestes dues estratègies no donen resposta a les contradiccions que van dur al col·lapse del procés sobiranista, sinó que pretenen construir un relat a la defensiva capaç d'atraure la major part de vot sobiranista.

Aquest abandonament dels objectius polítics que s'ha dit que es defensaven durant els darrers anys no esborrarà la crisi de legitimitat que l'estat espanyol ha viscut al Principat, ni molt possiblement restarà suport electoral global als partits del sobiranisme governamental. Com més factible sigui una alternativa de govern encapçalada per Ciutadans o en què hi participi aquesta formació, més s'activarà el vot defensiu cap a ERC o JxCAT. En definitiva, es tracta del mateix mecanisme que a escala estatal ha acabat situant el PSOE de nou al poder malgrat la seva crisi interna.

LA REPRESSIÓ I ELS SEUS EFECTES POLÍTICS

L'estratègia repressiva que l'estat articulà la tardor de 2017 contra l'independentisme català ha funcionat. Empresonar una part del govern autonòmic i els líders d'Òmnium Cultural i de l'ANC i forçar l'exili

d'una altra part d'aquest govern autonòmic i d'una diputada de la CUP tenia com a objectiu, a banda de satisfer les ànsies de venjança d'un estat humiliat per l'1 d'octubre, **atemorir el gruix de la població**.

En les darreres dècades la repressió contra l'independentisme buscava com a objectiu destruir les organitzacions independentistes i allunyar-les del suport social a través de la criminalització: «són gent perillosa i qui s'hi adhereixi pot acabar com ells».

La repressió derivada de l'1 d'octubre, a més, sumava directament l'amenaça contra tota la població: «si s'atreveixen a empresonar tot un govern autonòmic, és que són capaços de qualsevol cosa per mantenir la unitat d'Espanya».

L'impacte i el relleu polític d'aquests empresonaments no ens pot fer oblidar, però, que **la repressió té un abast molt més ampli i ha afectat de forma directa centenars de càrrecs públics però també centenars de represaliats a les vagues generals i jornades de lluita. Una repressió que normalment és executada pels Mossos d'Esquadra**, demostrant així la manca total d'operativitat dels plantejaments del «govern efectiu».

La repressió continua afectant les organitzacions de l'independentisme revolucionari amb l'objectiu d'afeblir la seva força i aïllar-les del conjunt de la població. Endavant també hem estat i som objectiu d'aquesta repressió, no només amb l'exili de l'Anna Gabriel o amb la inhabilitació de la Montse Venturós, sinó també amb desenes de militants imputades per desobediència i delictes similars en les diferents jornades de lluita dels darrers dos anys. I moltes altres organitzacions independentistes estan pagant costos semblants.

La repressió també té un cost per a l'estat. L'existència de preses polítiques i exiliades i la gestió de la sentència li suposen un cost negatiu que l'independentisme pot rendibilitzar en la mesura en què ho faci amb objectius clars. Aquest cost negatiu també ho serà per al govern autonòmic en la mesura que la repressió contra l'independentisme de base no quedi invisibilitzada.

ELS NOUS MOVIMENTS EMERGENTS: FEMINISME I LLUITA CONTRA EL CANVI CLIMÀTIC

Aquests darrers anys hem assistit a **l'emergència de dos moviments socials que marcaran la batalla política de la propera dècada: el feminisme i l'ecologisme, en la seva forma de lluita contra el canvi climàtic**. Tots dos moviments tenen les seves arrels en posicions polítiques de ruptura amb el sistema actual, i han aconseguit connectar amb amplis sectors socials, especialment de les classes populars.

El potencial transformador de tots dos moviments, i en especial del feminisme, fan d'ells unes armes d'intervenció política estratègiques i necessàriament transversals a qualsevol programa polític revolucionari.

Aquest potencial d'ambdós moviments també els converteixen en un nou espai de batalla entre les posicions rupturistes i les posicions reformadores.

Els sectors progressistes també estan intentant executar la seva estratègia de reconducció d'aquests moviments cap a propostes digeribles i inofensives per als interessos del sistema. Aquesta reconducció es basa en intentar fixar propostes que no suposin afectar els privilegis de les classes dominants i intentar situar el focus de lluita exclusivament en les actituds individuals, defugint d'associar-los a aspectes estructurals lligats a la lluita de classes. Alhora, pretenen que aquestes propostes els serveixin de bandera per a iniciar una guerra cultural amb els sectors conservadors que retroalimenta totes dues potes del bipartidisme.

La batalla real per a l'avenç de tots dos moviments se situarà molt probablement en els propers anys entre una perspectiva d'un programa progressista de canvis limitats i la perspectiva d'un programa de canvis reals que afectin interessos de les classes dominants.

UNA ESTRATÈGIA NACIONAL D'UNITAT POPULAR

La via revolucionària és l'únic camí cap a la consecució dels nostres objectius polítics. Com fer una revolució al segle XXI dins un estat occidental és un debat que caldrà afrontar sense apriorismes. Ara bé, **aquests darrers anys ens han mostrat que no hi ha dreceres que permetin saltar-se la pantalla de la revolució.** No hi ha resultats electorals ni xifres de manifestants ordenades que per si soles provoquin canvis. **L'accés del poble al poder polític requereix d'una acció combinada de formes d'autoorganització i de lluita al marge de la política formal representativa.**

UNA ESTRATÈGIA D'UNITAT POPULAR

L'objectiu de l'Esquerra Independentista no és que «passin coses» o que «es produeixin canvis», sinó la construcció d'una República feminista i socialista als Països Catalans.

L'estratègia d'Unitat Popular és la proposta d'agrupar una majoria de les classes populars al voltant d'un programa de transformació social i autodeterminació per als Països Catalans i d'una pràctica política rupturista per aconseguir-ho. **Només la classe treballadora i la resta de classes populars tenim la capacitat de provocar canvis en profunditat contra l'actual sistema.**

L'espai d'Unitat Popular no el concebem com un espai polític més entre molts altres actors, sinó un espai amb la vocació d'esdevenir una alternativa política nacional al conjunt de les forces polítiques.

Aquesta estratègia no és fruit d'opcions ètiques o estètiques, sinó del

convenciment que és la més adequada per a dur a terme un procés d'alliberament nacional als Països Catalans. El fet que l'existència d'una base social sobiranista conservadora en la majoria de territoris sigui minoritària i que, en canvi, hi hagi una important penetració de la ideologia d'estat al si de les classes populars, fan que la via per poder construir un bloc històric revolucionari passi per un projecte liderat per les classes populars i al servei de les classes populars. **Sense aquest caràcter material i de classe, la reivindicació independentista està condemnada a recloure's en un comunitarisme victimista sense cap possibilitat d'èxit.**

UNA ESTRATÈGIA D'ÀMBIT NACIONAL

El marc nacional de Països Catalans és l'únic marc capaç de garantir els drets nacionals de les seves habitants. Però a més, estratègicament, és un marc més favorable per poder tòrcer el poder de l'estat que no pas el marc fragmentat de cada territori autònom. El pes demogràfic, econòmic i polític dels Països Catalans en la seva globalitat permet obrir una crisi a l'estat amb molta més profunditat que la que han pogut obrir els diversos projectes de canvi de la darrera dècada.

El fet que actualment l'escenari sigui extremadament fragmentat no justifica abonar vies fragmentades cap a l'autodeterminació, sinó tot el contrari. Es tracta de situar en primer terme la tasca de revertir aquesta fragmentació a través d'una estratègia d'àmbit nacional que no sigui una simple translació de l'estratègia del Principat cap a tota la nació, sinó una estratègia amb aplicacions tàctiques adequades a les diverses realitats territorials.

Així mateix, **tenir una estratègia d'àmbit nacional per a l'autodeterminació posa en dubte tant la viabilitat dels plantejaments interclassistes del sobiranisme governamental** com la creença que a partir de les pràctiques autonomistes deslligades de cada territori es podran trencar els límits de sobirania que imposa l'estat. No tenir-la o no practi-

car-la significa veure'ns arrossegades per aquests dos plantejaments i desdibuixar el nostre projecte polític.

El balanç de construcció nacional en aquesta darrera dècada és, sense cap mena de dubte ni palliatiu, negatiu. L'Esquerra Independentista té, deu anys després, una organització i un discurs polític molt més regionalitzats. Malgrat el creixement organitzatiu i de recursos, en deu anys no hem aconseguit generar cap estructura de construcció nacional exitosa.

La creença en la viabilitat de l'exercici de l'autodeterminació de forma imminent al Principat va fer entrar en greu contradicció el projecte de construcció nacional de l'Esquerra Independentista. Malgrat que aquest fet ja ha desaparegut, la inèrcia de les pràctiques regionalistes continua paralitzant les tasques de construcció nacional.

És, doncs, imprescindible reprendre les tasques de construcció nacional i adequar les estructures organitzatives i les pràctiques polítiques a aquest objectiu.

CONSTRUIR UN PROJECTE POLÍTIC DES DE LA MINORIA I PER LA MAJORIA

Ara mateix som minoria. La majoria de població que ha connectat en els darrers deu anys amb l'anhel de canvi nacional i social, la que es mobilitza de forma creixent amb el feminisme, no té el projecte de la Unitat Popular com el seu referent polític principal. **Som, però, una minoria present i activa en l'agenda política. I és des d'aquesta posició que hem de construir un projecte per a una majoria.**

És un error que l'Esquerra Independentista hagi patit el fet d'haver de creure que per ser majoria cal actual com si ja fóssim majoria. És a dir, adoptar els discursos i les pràctiques polítiques que avui en dia són majoritàries, filtrar la nostra acció política «com si ja fóssim al govern» o creure que el creixement d'un projecte polític es gesta essencialment

en transacció amb altres projectes polítics que pugnen per la mateixa representativitat.

Només podem fer que el nostre projecte polític sigui majoritari si connectem amb aspiracions i reivindicacions de les classes populars i ho fem des d'una forma i plantejament diferents dels que plantegen els actuals projectes polítics hegemònics.

I aquests plantejaments no han de respondre a la idea de guanyar respectabilitat sinó a **la idea de generar canvis polítics en profunditat. Les idees de canvi són per sí mateixes conflictives.** Ser majoria sense ser eina revolucionària només serveix per a substituir els actuals gestors polítics per uns de nous.

Construir un projecte des de la minoria i per a una majoria vol dir assumir que es tracta d'un procés dialèctic que transforma alhora la consciència política de la població i les formes organitzatives del moviment. Això també ens obliga a transitar una via alternativa. El model individualista d'activista i el menysteniment a les formes d'organització i decisió col·lectives no és cap via al creixement polític com s'ha volgut presentar molt sovint, sinó el camí cap a la difuminació. Per contra, les pràctiques polítiques que no cerquen el creixement militant estan condemnades a la minorització permanent que les porta a la marginalitat o a assumir un paper de lobby. **La nostra aspiració ha de ser la de construir un moviment permeable i amb capacitat de canvi que cultivi una cultura organitzativa sòlida.**

DESLEGITIMAR L'ESTAT I LES AUTONOMIES

El consens democràtic sobre l'estat de les autonomies s'ha construït sobre dos pressupòsits: que l'estat espanyol era un estat plenament democràtic i que les autonomies dotaven de drets polítics, socials, econòmics i culturals les diferents nacionalitats.

La crisi de fa una dècada va deixar al descobert que tots dos pressupòsits són falsos, i la repressió desfermada sobretot al voltant d'octubre de 2017 ho tornava a certificar. Quan parlem de deslegitimar l'estat i les autonomies ens referim a posar el descobert la falsedat sobre la qual es basteix el seu consens democràtic.

En espais molt polititzats aquesta tasca de deslegitimació és molt sovint abandonada perquè són arguments que es pressuposen. Aquest abandonament ha estat ocupat en bona part per diferents variants del nacionalisme victimista. Recuperar aquesta acció propagandística també ha de servir com a estratègia per a disputar-li el terreny al nacionalisme victimista.

Cal treballar en aquesta tasca a partir de quatre línies:

- **La solidaritat i acció antirepressiva des d'una perspectiva àmplia**, que no es restringeixi només a les preses polítiques i exiliades de novembre de 2017 sinó que abraci els centenars de represaliades a tots els nivells per qüestions polítiques dels darrers anys, i que no estigui al dictat de les estratègies del sobiranisme governamental.
- **La denúncia dels privilegis de les classes dominants** i de la manera com l'estat subverteix mecanismes formalment democràtics per protegir aquests privilegis.
- **La denúncia del caràcter reaccionari i masclista del nacionalisme espanyol.**
- **El buidatge de sobirania imperant en les institucions autonòmiques.**

TRES VECTORS DE LLUITA: SOBIRANIES, DRETS I AUTODETERMINACIÓ

En l'etapa política anterior a 2009 els partits hegemònics donaven resposta a aspiracions diferents a les quals nosaltres volíem respondre. La millora del marc constitucional vigent i les aspiracions individualistes de sectors socials ascendants en un context de creixement econòmic

ocupaven els debats dels partits institucionals. En canvi, la impugnació de l'estat sorgit de la transició, la lluita contra la precarietat i contra la destrucció del territori o la crítica als efectes de la globalització capitalista eren el marc de treball dels moviments polítics antagonistes.

En el darrer cicle de lluita, però, l'agenda política ha anat convergint. Tots els actors polítics i socials estem prenent posicions al voltant dels mateixos temes: l'autodeterminació, l'empobriment de les classes populars, la gestió i el finançament dels serveis públics, la discriminació de les dones, el canvi climàtic...

Les respostes que al voltant d'aquest tema impugnaven l'actual *status quo* han estat massa poc concretes i sense cap dibuix tàctic clar al darrera. Això ha generat l'aparença d'amplis acords que han permès als sectors més reformistes recuperar i canalitzar moltes reivindicacions, fet que ha acabat arrossegant les forces més rupturistes a fer seguidisme per por de perdre la connexió amb la majoria social.

Per tant, **el projecte d'Unitat Popular té el repte de sortir d'aquesta dinàmica de seguidisme. Per aconseguir-ho és imprescindible que fixem unes reivindicacions, un programa polític i una tàctica pròpies i diferenciades dels projectes avui majoritaris.**

En aquest sentit, identifiquem quatre eixos a treballar per a la clarificació de la nostra proposta política:

- **Contra la idea d'aprofundir en la sobirania a partir de la gestió autonòmica, la idea de l'autodeterminació com a únic camí cap a la sobirania.**
- **Contra un plantejament legalista de l'autodeterminació, una estratègia rupturista per a exercir-la.**
- **Contra el discurs liberal-progressista de drets socials consistent a posar els pedaçs possibles sense tocar cap privilegi, l'estratègia de disputar sobirania econòmica i fer retrocedir els privilegis dels sectors oligàrquics.**

- **Contra la tendència d'anar recloent exclusivament el feminisme en l'àmbit de la modificació de conductes individuals, cal plantejar la lluita també en el camp del feminisme de classe i de les reivindicacions materials.**

Per transportar aquestes idees a espais de lluita reals, plantegem una tàctica en tres vectors diferenciats: **sobiranies, drets i autodeterminació. Uns vectors que situïn la disputa del poder en un punt intermedi entre la simple reforma legislativa o la postergació de tot canvi a l'esclat revolucionari.** I que aquest punt intermedi permeti generar una ampliació de la consciència política, desemmascarar el caràcter anti-democràtic del poder polític i econòmic, i practicar autoorganització en el camí per afrontar un nou escenari de ruptura.

Sobiranies

El model anterior de lluita per unes condicions de vida dignes es basava en la capacitat de mobilització i dissuasió del moviment obrer o veïnal que podia acabar generant una acció legislativa o governamental que fixés unes millores concretes a través de la legislació i/o dels pressupostos.

En el context actual la capacitat dissuasiva del moviment popular i la sobirania dels òrgans representatius de l'estat davant del poder econòmic són molt menors. Això provoca que l'impacte d'aquesta estratègia sigui molt menor. I que, a més, en una situació com la dels Països Catalans, amb uns poders municipals i autonòmics diferents del poder estatal, pugui generar un cert blanqueig de les polítiques socials anti-obreres, traslladant la responsabilitat a instàncies superiors.

És necessari, doncs, generalitzar i aprofundir en un model de lluita que combini, des de l'acció institucional i popular, la **construcció de dics de contenció contra l'ofensiva capitalista i alternatives per a les classes populars.**

En aquest sentit, cal també apuntar un canvi qualitatiu esdevingut amb

la normalització dels efectes de la crisi capitalista. El fort impacte dels moviments reivindicatius a l'inici de la crisi (habitatge, estafa bancària, sanitat) va tenir lloc perquè es trencà la línia divisòria que la ideologia conservadora havia introduït al si de les classes populars entre sectors precaritzats i sectors estabilitzats. El conjunt de les classes populars sentien el risc d'aquelles injustícies en les seves pròpies vides i l'empatia cap a qui les patia.

Malgrat que el pòsit d'aquesta solidaritat continuï ben viu i sigui un dels dics de contenció a l'ofensiva de la dreta espanyolista, cal constatar que hi ha un intent d'esquerdar aquesta solidaritat.

Per tant, **creiem que les lluites que cal prioritzar haurien de ser aquelles que continguin el potencial de relligar altra volta la solidaritat del conjunt de classes populars.** En aquest sentit, cal valorar el potencial de les reivindicacions que contraposen un sentit comú amb interessos econòmics inconfessables. **La càrrega rupturista de reivindicacions aparentment reformistes és un element a tenir molt en compte.**

Drets

Davant del fenomen de retrocés i buidatge de contingut dels drets civils, polítics i socials, la nostra acció política no es pot circumscriure només en el camp de la denúncia, tot i que aquest és essencial per a la tasca de deslegitimació de l'estat.

Tornar a posar en valor drets devaluats i construir consensos populars al voltant de nous drets permet dibuixar una bona part del programa polític de futur. Aquesta fixació de drets no ha de ser un simple exercici teòric per a una futura aplicació, sinó també una pràctica present que faci entrar en contradicció l'essència antidemocràtica de l'estat amb la seva façana democratitzadora. Aquesta podria ser una pràctica que es podria basar en l'**autotutela de drets a través de l'organització popular, la fixació explícita o implícita de drets a través de les institucions, i l'exercici de desobediència civil.**

Autodeterminació

L'experiència del procés sobiranista al Principat ens assenyala l'encert històric de l'Esquerra Independentista de situar l'autodeterminació com a motor de canvi polític. El seu potencial rupturista ha conduït, malgrat les intencions contràries dels dirigents polítics, a l'únic desbordament massiu del marc legal en tot el cicle de lluita.

L'autodeterminació no només és l'única via per garantir els drets nacionals dels Països Catalans, sinó també l'únic instrument per fixar les sobirania i els drets que dignifiquen les vides de les classes populars en un nou marc polític.

Exercir l'autodeterminació és fer una revolució política de veritat. Les revolucions polítiques no es fan amb votacions al parlament ni negociant mecanismes d'arbitratge amb l'estat; en tot cas, aquests fets són una de les moltes conseqüències d'una revolució política. **Per a una revolució política és necessària una mobilització massiva i sostinguda, una pràctica de resistència al poder i el fet que les organitzacions del moviment de resistència preguin un caràcter institucional per substituir les antigues institucions.**

CONSTRUIR UN PROGRAMA D'UNITAT POPULAR

Una de les principals mancances del passat cicle polític és que no es va construir cap programa polític de canvi. Ni des de les posicions més rupturistes, ni des de les posicions més moderades. Es pot argüir que aquesta ambigüitat al voltant de la idea de canvi és molt útil a curt termini a l'hora d'agregar sectors molt diversos i amplis, però a mitjà termini és letal per a la consecució d'objectius polítics rupturistes que vagin més enllà de la substitució de l'actual classe dirigent per una de nova.

Tant l'experiència de l'anterior cicle polític com les lluites i mobilit-

zacions de la nova etapa haurien d'anar cristallitzant en un programa polític d'Unitat Popular, en un conjunt de reivindicacions en clau d'autodeterminació, canvi social, feminisme i ecologisme que es puguin fer seves els sectors més conscienciats de les classes populars; és a dir, una proposta construïda dialècticament des de les organitzacions polítiques i els moviments populars.

QUINES SÓN LES FUNCIONS D'AQUEST PROGRAMA D'UNITAT POPULAR?

- **Visualitzar l'horitzó buscat.** Omplir de contingut l'horitzó de l'exercici del dret d'autodeterminació i la construcció d'una República feminista i socialista als Països Catalans.
- **Permetre el creixement del projecte d'Unitat Popular.** Si la força militant s'expandeix sobretot en la pràctica a les lluites, el suport popular s'agrega sobretot per una identificació positiva amb els objectius polítics.
- **Clarificar les diferències tàctiques i estratègiques** amb els actuals projectes majoritaris que sota la bandera del canvi el que proposen són bàsicament reformes al sistema actual.
- **Ajudar a superar els encotillaments de la tendència a l'identitarisme polític**, situant com a element principal un programa reivindicatiu i no pas una identitat política prèviament existent.
- **Comprometre amb el programa tant el moviment popular com les seves expressions institucionals**, essent una eina que permet el control de les dinàmiques institucionals no només a través de mecanismes estrictament burocràtics.

***

Tot plantejament estratègic ha de respondre a tasques a realitzar des de ja, però també a objectius que ara mateix no figuren en el curt termini però que serveixen per enfocar correctament el treball més immediat. **La construcció de la Unitat Popular no provocarà la ruptura amb l'estat per si sola. Cal situar els elements necessaris per aquesta ruptura per tal de saber perquè s'està construint Unitat Popular des d'ara mateix.**

ORGANITZAR LA RESISTÈNCIA

Tot moviment d'alliberament nacional, a mesura que avança en els seus objectius, força l'estat a adoptar obertament el seu paper d'ocupant, liquidant la màscara de consens democràtic que fins aleshores l'havia legitimat. En contrapartida, el moviment d'alliberament nacional es veu empès a adoptar una forma de poder alternatiu que li vagi disputant la legitimitat a aquest estat.

En els contextos d'independència per dissolució de l'estat, com els de Iugoslàvia o la URSS, va ser vàlid el mecanisme de transformar les repúbliques federades en repúbliques independents. En contextos en què la independència es guanya contra un estat en crisi però resiliència, com a Irlanda o Algèria, aquesta s'ha aconseguit sacrificant les institucions autonòmiques prèviament existents.

En el cas dels Països Catalans el primer intent d'autodeterminació parcial s'ha produït contra un estat en crisi però resiliència, i tanmateix s'ha volgut transitar per la via de conservar com a bé suprem les institucions autonòmiques i convertir-les en una república a partir d'un trànsit legal, com si estiguéssim davant d'un estat en liquidació. **En el context d'aplicació del 155 i exili i empresonament dels dirigents autonòmics, l'independentisme tenia la possibilitat d'optar per passar a una etapa de resistència i disputar-li la legitimitat a l'estat des de la construcció d'un contrapoder.** Però l'opció escollida pel sobiranisme governamental va ser la de preservar l'autonomia tot i saber que això

significava curtcircuitar el procés d'autodeterminació.

Aquest dilema tornarà a aparèixer cada vegada que es plantegi una nova ofensiva per a desbordar l'estat. **Per a poder fer aquest pas necessari amb suficient suport popular**, a banda d'avaluar correctament la correlació de forces, **haurà estat necessari haver fet una tasca propagandística prèvia que ho justifiqui, un treball de contrapoder que neutralitzi l'acció de les institucions autonòmiques i haver abordat la projecció d'institucions alternatives que disputin la legitimitat a les de l'Estat.**

LA INSURRECCIÓ DEMOCRÀTICA: UN HORITZÓ DE RUPTURA AMB L'ESTAT

Dèiem més amunt que l'autodeterminació és el motor del canvi polític i que només es pot exercir a través d'una revolució política. L'estat espanyol ja ha deixat clar que no habilitarà cap mecanisme per resoldre a través d'un joc democràtic arbitrat la qüestió de l'autodeterminació dels Països Catalans. La seva essència ideològica li ho fa indigerible i, d'altra banda, les democràcies liberals deixen de ser democràcia quan posen en qüestió la continuïtat de pilars fonamentals del sistema. I la unitat d'Espanya és el pilar fonamental de l'estat espanyol i la seva defensa se situa com un bé superior a qualsevol altre ordenament jurídic internacional o dret democràtic.

Per tant, **com sempre que una majoria social s'ha mostrat decidida a efectuar un canvi polític en profunditat, caldrà que el poble mobilitzat habiliti un mecanisme propi en forma d'insurrecció democràtica.**

Les condicions per dur a terme una revolució política serien: una mobilització massiva i sostinguda, una pràctica de resistència al poder i que les organitzacions del moviment de resistència preguin un caràcter institucional per substituir les antigues institucions.

La insurrecció democràtica és la culminació d'aquest procés amb les úniques eines de què el poble disposa en les nostres circumstàncies històriques: l'impacte de la seva mobilització massiva, permanent i sostinguda. Aquesta mobilització pot combinar diferents formes: referèndum d'autodeterminació, desobediència massiva a les lleis de l'Estat, vaga general, construcció d'institucions pròpies, etc.

Només a través d'una mobilització d'aquest tipus es podrà garantir l'exercici de l'autodeterminació i poder donar peu a un procés democràtic de construcció d'una República per als Països Catalans.

www.endavant.org